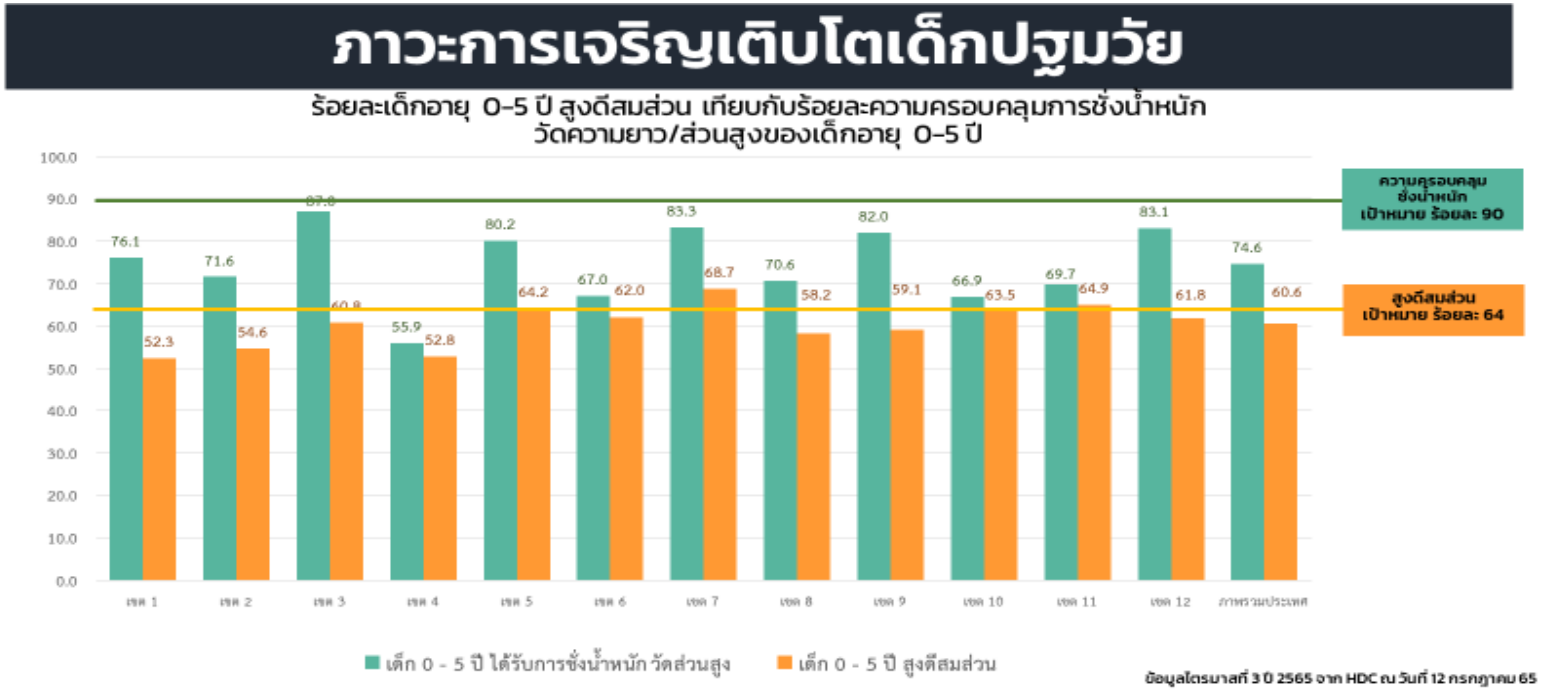
สรุปการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน งานร้อยละ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

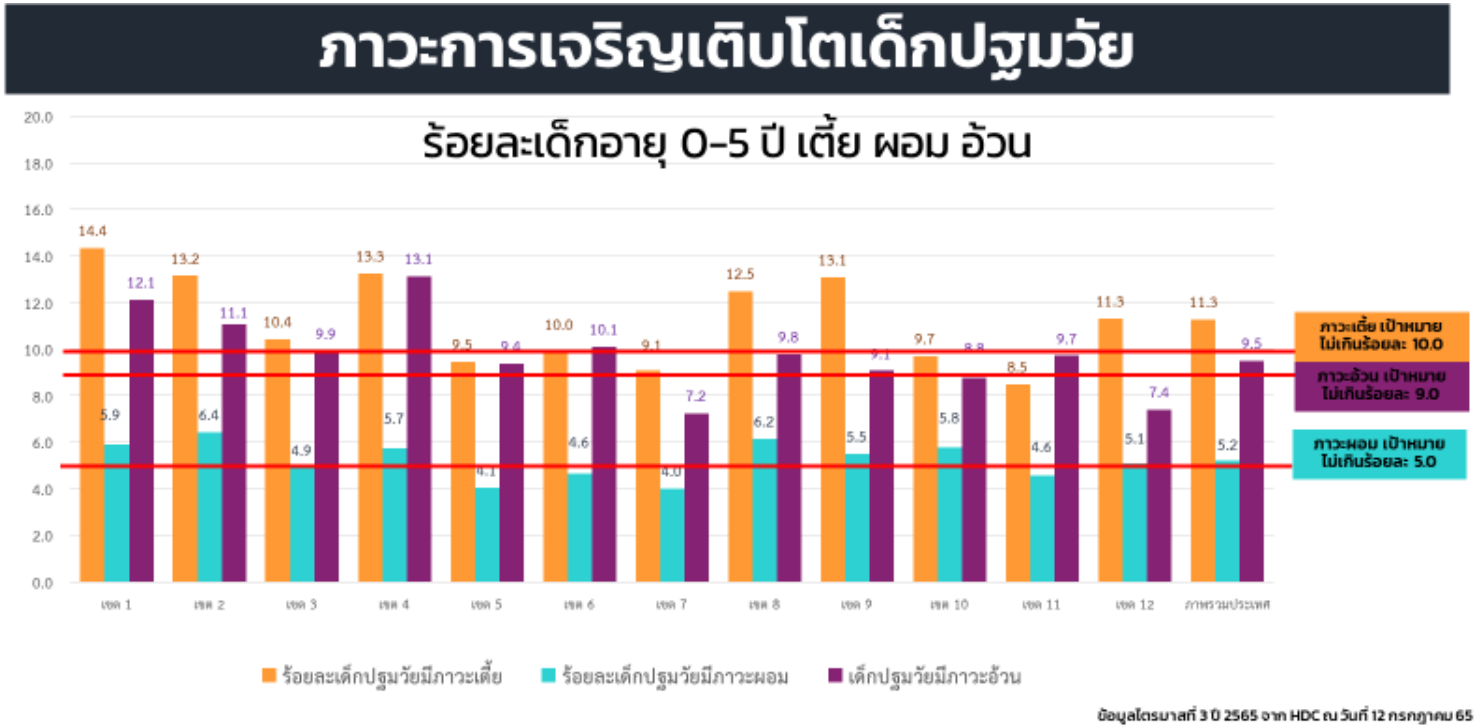
(ตุลาคม 2564 – กันยายน 2565) สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ

การดูแลสุขภาพเด็กแรกเกิด 0 - 5 ปี การบริการสำคัญที่เด็กกลุ่มนี้ควรได้รับ คือ การส่งเสริมการเจริญเติบโตและส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย เริ่มตั้งแต่การตรวจการเจริญเติบโตด้วยการชั่งน้ำหนัก/ วัดส่วนสูง เพื่อเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ด้านการสร้างเสริม ภูมิคุ้มกันโรค การตรวจสุขภาพช่องปากเด็กอายุ 0 – 5 ปี สูงดีสมส่วน และการประเมินพัฒนาการตามช่วงอายุ

เด็กอายุ 3- 5 ปี สาเหตุเนื่องจากสถานการณ์การระบาด ของ COVID-19 มีผลทำให้จำนวนเด็กที่มารับบริการในคลินิกสุขภาพเด็กดี (WCC) ลดลง และการเลื่อนเวลา เปิดภาคเรียนทำให้เด็กไม่ได้รับการชั่งน้ำหนักและวัดความยาว/ส่วนสูงในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย/โรงเรียน ระดับอนุบาล

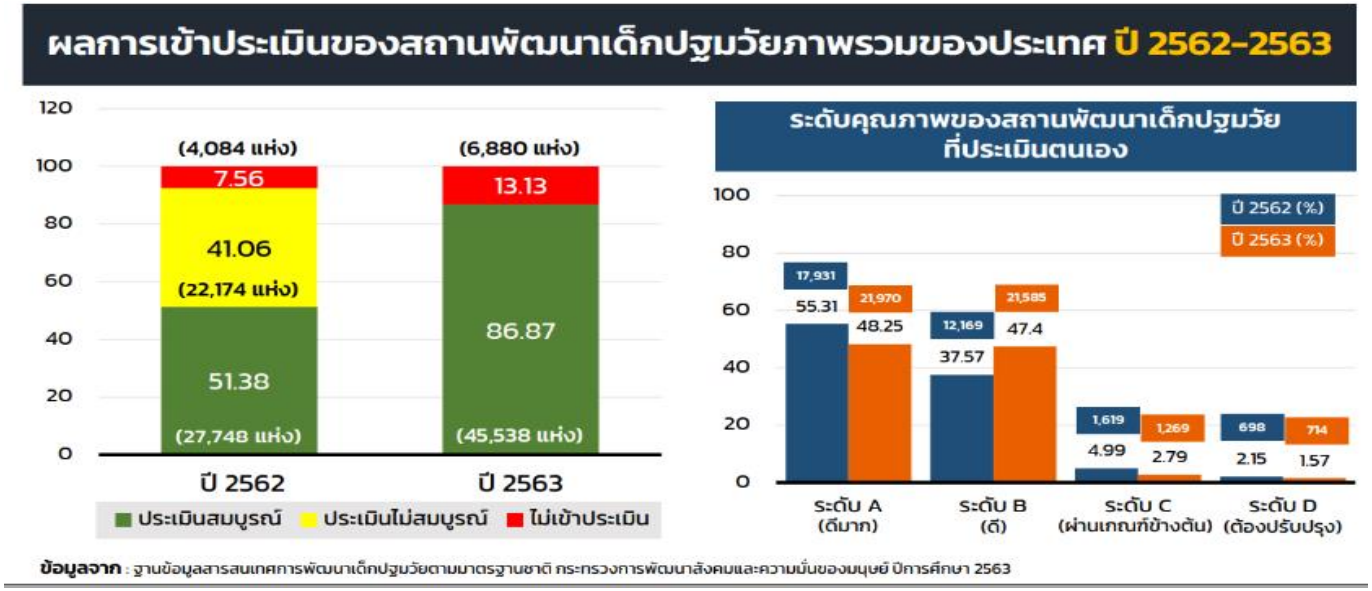

แผนภูมิที่ 1 แสดงผลร้อยละเด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วนเทียบกับร้อยละความครอบคลุมการชั่งน้ำหนัก วัดความยาว ส่วนสูงของเด็กอายุ 0-5 ปี

แผนภูมิที่ 2 แสดงผลร้อยละเด็กอายุ 0-5 ปี เตี้ย ผอม อ้วน

การประเมินตนเองสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในฐานข้อมูลปี 2562 เปรียบเทียบ ปี 2563 พบว่า มีการประเมินได้สมบูรณ์ มากขึ้น 51.4 % เป็น 86.9% ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ A 40.2% (21,970แห่ง) และประเด็นที่เร่งพัฒนา คือ สพด. ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต้นหรือ ระดับ D 1.7% (714 แห่ง) ในกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต้น ได้ถอดบทเรียนและกำหนดแนวทางการยกระดับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ปี 2563 เข้าประเมินตนเอง 45,538 แห่ง มากกว่าปี 2562 ร้อยละ 64.1

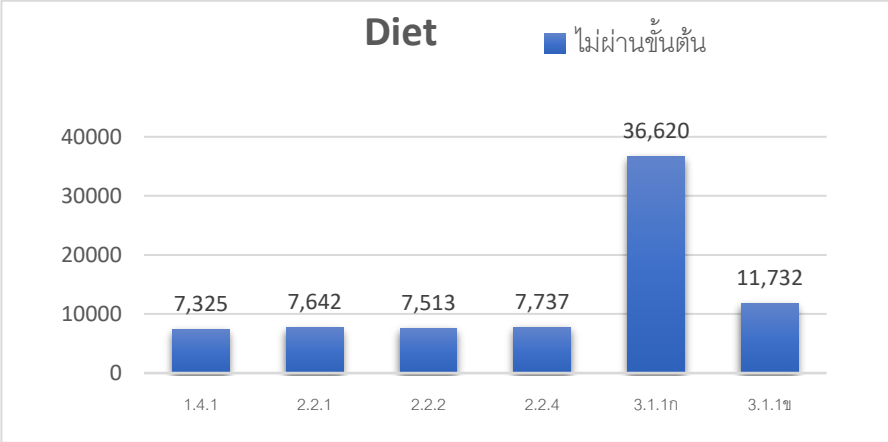
แผนภูมิที่ 3 เปรียบเทียบการประเมินตนเองของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในปีการศึกษา 2562 กับ 2563

มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต้นมากที่สุด คือ ข้อบ่งชี้ที่ 1.2.3 ครู/ผู้ดูแลเด็กที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย มีวุฒิการศึกษา/คุณสมบัติเหมาะสม จำนวน 20,168 แห่ง รองลงมา ข้อบ่งชี้ที่ 1.3.5 จัดให้มีของเล่นที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน มีจำนวนเพียงพอ สะอาดเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก ข้อบ่งชี้ที่ 1.3.3 จัดการความปลอดภัยของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น และสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร และ 1.5.2 การจัดกิจกรรมที่พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วม ตามลำดับ

มาตรฐานด้านที่ ๒ ครู/ผู้ดูแลเด็ก และให้การดูแล จัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต้นมากที่สุด คือ ข้อบ่งชี้ที่ 2.1.5 เฝ้าระวังติดตามพัฒนาการเด็กรายบุคคลเป็นระยะ เพื่อใช้ผลในการ จัดกิจกรรมพัฒนาเด็กทุกคนให้เต็มตามศักยภาพ จำนวน 8,220 แห่ง รองลงมา ข้อบ่งชี้ที่ 2.1.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างบูรณาการตามธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสลงมือทำปฏิสัมพันธ์ และการเล่น ตามลำดับ

มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพของเด็กปฐมวัย พบว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต้น ข้อบ่งชี้ที่ 3.2.1ก เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้าน สำหรับเด็กแรกเกิด - อายุ 2 ปี (2 ปี 11 เดือน 29 วัน) จำนวน 36,734 แห่ง และข้อบ่งชี้ที่ 3.2.1ข เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้าน สำหรับเด็ก อายุ 3 ปี - อายุ 6 ปี (ก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) จำนวน 11,524 แห่ง

ผลการประเมินตนเองของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ไม่ผ่านการประเมินขั้นต้น ด้านโภชนาการ (Diet) รายข้อบ่งชี้ ดังนี้

แผนภูมิที่ 4 การประเมินตนเองของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในด้านเฝ้าระวังและส่งเสริมภาวะโภชนาการ ปีการศึกษา 2563

มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ข้อบ่งชี้ 1.4.1 มีการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ เฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก และดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้น ไม่ผ่านการประเมินขั้นต้น จำนวน 7,325 แห่ง

มาตรฐานด้านที่ ๒ ครู/ผู้ดูแลเด็ก และให้การดูแล จัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต้นมากที่สุด คือ ข้อบ่งชี้ 2.2.4 เฝ้าระวังติดตามการเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคล บันทึกผลภาวะโภชนาการอย่างต่อเนื่อง จำนวน 7,737 แห่ง รองลงมาข้อบ่งชี้ 2.2.1 ให้เด็กรับประทานอาหารที่ครบถ้วนในปริมาณที่เพียงพอ และส่งเสริมพฤติกรรมการกินที่เหมาะสม โดยมีการ ดำเนินการตามรายการพิจารณา จำนวน 7,642 แห่ง และข้อบ่งชี้ 2.2.2 จัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมในการดูแล สุขภาพ ความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน และในการเคลื่อนไหวด้านร่างกาย ออกกำลัง เล่น กิน นอน พักผ่อน จำนวน 7,513 แห่ง ตามลำดับ

มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพของเด็กปฐมวัย พบว่า ข้อบ่งชี้ 3.1.1 ก เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกรายบุคคล จำนวน 36,620 แห่ง และข้อบ่งชี้ 3.1.1ข เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็น จำนวน 11,732 แห่ง สำหรับเด็กแรกเกิด - อายุ 2 ปี (2 ปี 11 เดือน 29วัน) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่ผ่านการประเมินขั้นต้นมากที่สุด ทั้งนี้ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ไม่มีการแสดงผลอายุเด็ก ทำให้ไม่สามารถระบุแน่ชัดว่าไม่ผ่านเพราะสาเหตุใด เบื้องต้นตั้งข้อสังเกตว่า สพด. อาจไม่ได้เปิดรับบริการเด็กน้อยกว่า3 ปี ทำให้ข้อมูลชุดนี้สูงผิดปกติ การแก้ไขเบื้องต้น ประสานกระทรวง พม.เพื่อตรวจสอบข้อมูลนำเข้าในฐานข้อมูลมาตรฐานชาติ

มาตรการการดำเนินงาน

- ยกระดับและพัฒนาศักยภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
- บูรณาการความร่วมมือและสร้างกลไกการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ประเด็นความรู้ที่ให้แก่ผู้รับบริการ (C)/ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (SH)

- การสนับสนุนขององค์กรและการมีส่วนร่วมของ พันธมิตรทุกภาคส่วน
- กระตุ้นให้เกิดการลงทุน โดยเฉพาะด้านงบประมาณ ที่เพียงพอ
- ชี้นำชูประเด็น และสนับสนุนให้การเมืองทุกระดับให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพ สร้างการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วน
- พัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกภาคส่วนให้สามารถพัฒนานโยบายทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ

มาตรการ	ประเด็นความรู้ที่นำมาใช้	กิจกรรม	เป้าหมาย	ผลการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	หมายเหตุ
1. ยกระดับและพัฒนาศักยภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข 2.บูรณาการความร่วมมือและสร้างกลไก	-การสนับสนุนขององค์กรและการมีส่วนร่วมของพันธมิตรทุกภาคส่วน -กระตุ้นให้เกิดการลงทุนโดยเฉพาะด้านงบประมาณที่เพียงพอ	1. จัดพิมพ์คู่มือการจัดกิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ตามหลักการพัฒนาสมอง:BBL(Brain base Learning) สำหรับเด็กแรกเกิด-3ปี ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ครูผู้ดูแลเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด	จำนวน500 เล่ม	ธ.ค.64	ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน

มาตรการ	ประเด็นความรู้ที่นำมาใช้	กิจกรรม	เป้าหมาย	ผลการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	หมายเหตุ
การขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ **กลยุทธ์ PIRAB** -Partner -Invest -Advocate -Build Capacity	-ชี้นำ ชูประเด็น และสนับสนุนให้การเมืองทุกระดับให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพ สร้างการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วน -พัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกภาคส่วนให้สามารถพัฒนานโยบายทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ	2. จัดพิมพ์แนวทางส่งเสริมสุขภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ(4D)	ครูผู้ดูแลเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด	จำนวน150 เล่ม	มี.ค. 65	ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน
		3. จัดทำชุดเครื่องมือพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ(4D)	ครูผู้ดูแลเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด	จำนวน 300 ชุด	มี.ค.65	ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน
		4. ประชุมออนไลน์ VDO conference ทบทวนองค์ความรู้เพื่อจัดทำแนวทางส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ (4D)และชุดเครื่องมือพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ(4D)	แนวทางพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ (4D)	คลัสเตอร์สตรีและเด็กปฐมวัย ศูนย์อนามัยที่ 1-12 สสม.และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด	พ.ย. 64	ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน
		5. ประชุมออนไลน์ VDO conference บูรณาการความร่วมมือและสร้างกลไกการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	-ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) -รายงานผลการดำเนินงาน ปี 2565	คลัสเตอร์สตรีและเด็กปฐมวัย ศูนย์อนามัยที่ 1-12 สสม. สถาบันพระบรมราชชนกและวิทยาลัยพยาบาลในสังกัด	ครั้งที่ 1 ต.ค. 64 – มี.ค. 65 ครั้งที่ 2 เม.ย. 65 – ก.ย. 65	ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน

มาตรการ	ประเด็นความรู้ที่นำมาใช้	กิจกรรม	เป้าหมาย	ผลการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	หมายเหตุ
		6.ประชุมออนไลน์ VDO conference ขับเคลื่อนการดำเนินงานมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด	-แนวทางและกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติในพื้นที่ 13 เขตสุขภาพ -รายงานผลการดำเนินงาน ปี 2565	คลัสเตอร์สตรีและเด็กปฐมวัย ศูนย์อนามัยที่ 1-12 สสม. สสจ.และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด	ครั้งที่ 1 ต.ค. 64- ธ.ค. 65 ครั้งที่ 2 ม.ค. –เม.ย. 65 ครั้งที่ 3 พ.ค. –ก.ค. 65	ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน วางแผนจัดประชุมเดือนสิงหาคม
		7.ประชุมออนไลน์ VDO conference ขับเคลื่อนการดำเนินงานมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสังกัดกระทรวงสาธารณสุข	-แนวทางและกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข -รายงานผลการดำเนินงาน ปี 2565	คลัสเตอร์สตรีและเด็กปฐมวัย ศูนย์อนามัยที่ 1-12 สสม. สสจ.และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และวิทยาลัยพยาบาล 49 แห่ง	ครั้งที่ 1 ต.ค. 64 – ม.ค. 65 ครั้งที่ 2 ก.พ.. 65 – ก.ย. 65	ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน
		8.ขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	-ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)	คลัสเตอร์สตรีและเด็กปฐมวัย ศูนย์อนามัยที่ 1-12 สสม. สสจ.และ	พ.ย. 64/ เปลี่ยนเป็น มี ค 65	ไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้เนื่องจาก

มาตรการ	ประเด็นความรู้ที่นำมาใช้	กิจกรรม	เป้าหมาย	ผลการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	หมายเหตุ
		แห่งชาติผ่านกลไกบูรณาการความร่วมมือ	-รายงานผลการดำเนินงาน ปี 2565 -แนวทางและกลไกการขับเคลื่อน	สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด		ไม่มีงบประมาณ ปรับแผน เป็นเข้าร่วมดำเนินการประชุมร่วมกับกระทรวงอื่น
		9.ขับเคลื่อนแนวทางและกลไกการพัฒนาองค์ความรู้การยกระดับ Practice สู่ Best Practice การส่งเสริมสุขภาพสตรีและเด็กปฐมวัยภายใต้กิจกรรมสำคัญกินกอดเล่นเล่านอนเฝ้าดูฟัน	-ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) -รายงานผลการดำเนินงาน ปี 2565 -แนวทางและกลไกการขับเคลื่อน -ถอดบทเรียนความสำเร็จพื้นที่ต้นแบบ	คลัสเตอร์สตรีและเด็กปฐมวัย ศูนย์อนามัยที่ 1-12 สสม. สสจ อปท. และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด	พ.ย. 64	เข้าร่วมในการขับเคลื่อนงานตามแผน
		10.ขับเคลื่อนพัฒนากรอบแนวทางการจัดทำชุดความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย	-แนวทางและกลไกการขับเคลื่อน	คลัสเตอร์สตรีและเด็กปฐมวัย ศูนย์อนามัยที่ 1-12 สสม.และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด	พ.ย. 64	เข้าร่วมขับเคลื่อนและดำเนินงานตามแผน